

Kittilän kunta

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2024

Kittilän kunnanvaltuustolle

Sisällysluettelo

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2 VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUKSEN VASTINEIDEN ARVIOINTI	5
3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
3.1 Strategiset tavoitteet	6
3.2 Toiminnalliset tavoitteet	7
3.2.1 Koululautakunta	7
3.2.2 Hyvinvointilautakunta	11
3.2.3 Tekninen lautakunta	12
3.3 Taloudelliset tavoitteet	14
3.4 Investoinnit	16
4 HENKILÖSTÖ	17
5 KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	19
6 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI	20
7 SISÄINEN VALVONTA, RISKIEN HALLINTA JA KONSERNIVALVONTA	21
8 YHTEENVETO	23
9 ALLEKIRJOITUKSET	23

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, **ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla**, arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä 1.6.2017 alkaen on ollut valvoa KuntaL 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Kittilän kunnanvaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2021-2024 seuraavat henkilöt (osallistuminen kokouksiin vuonna 2024):

jäsen

Hettula Arto puheenjohtaja (8)
Marttila Outi vpj (8)
Niemi Eija (7)
Granroth Aaro (8)
Lehtonen Minna (-)
Kallankari Rasmus (6)

varajäsen

Kautto Sakari (-)
Kangas Pentti (-)
Autto Mervi (-)
Kaivola Kati (-)
Rautio Ville (-)
Linnala Maija (1)

Tarkastuslautakunnan toiminnallinen riskinä on, ettei kokouksia saada päätösvaltaiseksi vajaan osallistujamäärän vuoksi. Lautakunnan sihteerinä on toiminut Eija Kokko-Petäjäjärvi BDO Audiator Oy:stä.

Tarkastuslautakunta on syksyllä 2021 laatinut arviointisuunnitelman toimikaudekseen. Tarkastuslautakunta laati työohjelman vuodelle 2024. Arvioinnin painopisteinä olivat sisäinen valvonta, riskienhallinta ja hallinto, konserniohjaus, ostopalveluiden laadun valvonta, sivistystoimi, tekninen toimi (investoinnit, maankäyttö ja kaavoitus) ja henkilöstö.

Arvioinnin suorittamiseksi lautakunta on kokoontunut yhteensä kahdeksan (8) kertaa, kuullut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita, Kittilän Vuokratalot Oy:n, Levin Vesihuolto Oy:n ja Levi Ski Resort Oy:n toimitusjohtajia ja tutustunut mahdollisuuksien mukaan arvioitavia toimintoja koskeviin vertailutietoihin.

Esteellisyydet on huomioitu lautakunnan toiminnassa. Outi Marttila ei ole osallistunut teknisen lautakunnan arviointiin, koska hän toimii teknisen lautakunnan varapuheenjohtajana.

Lakisääteisen tilintarkastuksen on suorittanut BDO Audiator Oy. Vastuullisena tilintarkastajana toimi JHT, HT Minna Ainasvuori. Tarkastuslautakunta seurasi tilintarkastajan vuoden 2024 tarkastussuunnitelman toteutumista.

Kunnanhallitus on hyväksynyt tilinpäätöksen ja siihen sisältyvän toimintakertomuksen 26.3.2025. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen talousosasto havaitsi, että yksi muistiotosite on jäänyt kirjaamatta. Tarvittavat korjaukset tehtiin tilinpäätökseen ja kunnanhallitus käsitteli sekä allekirjoitti korjatun tilinpäätöksen 20.5.2025.

Vuoden 2024 tilinpäätös ja toimintakertomus on osaltaan ollut arvioinnin pohjana. Muina keskeisinä tietolähteitä olivat vuoden 2024 talousarvio, ohjeet ja säännöt, toimielinten pöytäkirjat liitteineen sekä kirjallinen kuulemismateriaali.

2 VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUKSEN VASTINEIDEN ARVIOINTI

Vuoden 2023 arviointikertomus on merkitty tiedoksi kunnanvaltuustossa 17.6.2024 § 69. Valtuusto velvoitti kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä **raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden lokakuun loppuun mennessä** havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä. Hallitus on käsitellyt arviointikertomuksesta annetut vastineet 10.12.2024 § 448 ja ne on saatettu valtuustoon 18.12.2024.

Koululautakunnan antaman selvityksen mukaan talousarvion ylitys muodostui henkilöstökulujen 0,44 milj. euron ja ostopalveluiden 0,6 milj. euron ylityksistä. Alppikoulun toiminta laajentui kesken toimintavuoden 2023, kun sen alaisuuteen tulivat naisten C-maajoukkueen toiminnot, eikä tätä ollut otettu huomioon talousarviota laadittaessa. Vuoden 2024 aikana sivistystoimen talouden toteutumaa ja kehitystä on seurattu tarkemmin ja lisämäärärahaa anottiin loppuvuodesta 2024, kun ylitymisuhka oli havaittu. Koulutuslautakunta toteaa tarkastuslautakunnan huoleen hyvinvointialueen kouluille tuottamien palveluiden riittävydestä, että sivistystoimessa pidetään huolta siitä, että Kittilän kunnan lapset ja nuoret saavat heille kuuluvat palvelut. Koulujen verkkoyhteyksiä on parannettu ja ne ovat toimivammat kuin aikaisemmin. Kaikille kouluille on vaihdettu ajanmukaiset ja nykyisiin tiedonsiirto- kapasiteettivaatimuksiin riittävät reitittimet.

Hyvinvointilautakunnan selvityksen mukaan sivistystoimen ja hyvinvointilautakunnan alaisten tulosaluejohtajien virkanimikkeitä tarkastellaan vuoden syksyn 2024 ja kevään 2025 aikana. Toimintayksiköissä on kiinnitetty huomiota henkilöstöä kuormittaviin asioihin, ja on tehty korjaavia toimenpiteitä, joilla havaittuja puutteita saadaan korjattua. Sivistystoimen hallinnolla ja edunvalvonnan luottamusmiehillä on toimiva keskusteluyhteys ja molemminpuolinen luottamus siihen, että Kittilän kunta tekee parhaansa henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen eteen.

Teknisen lautakunnan antaman vastineen mukaan koulukeskuksen pohjatytöt kuuluvat rakennusurakkaan, joten niitä ei toteutettu erillisenä urakkana.

Kunnanhallituksen antamassa vastineessa todetaan, että kunta panostaa entistä enemmän henkilöstön hyvinvointiin ja monipuoliseen kouluttamiseen, johon liittyen on jo tehty toimenpiteitä, ja toimenpiteiden toteuttamista jatketaan vuoden 2025 aikana. Kunnan veto- ja pitovoiman vahvistamista tehdään poikkihallinnollisesti varmistamalla mm. alueen kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä sekä vahvistamalla kunnan hyvää työnantajaimagoa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talousarvion toteutumisen seuraamista on tarkennettu. Tarkastuslautakunta kannustaa jatkamaan henkilöstön jaksamisen tukemista/kuormituksen vähentämistä resurssien riittävyyden arvioinnilla. Tarkastuslautakunta näkee erittäin positiivisena, että sivistystoimen ja hyvinvointilautakunnan alaisten tulosaluejohtajien virkanimikkeiden päivittäminen on käynnissä. Henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöiden vahvistamista tulee jatkaa positiivisen työnantajakuva vahvistamisen ja eri tahojen yhteistyön kautta.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Strategiset tavoitteet

Kittilän kunnan strategia ”Kittilä - puhdasta kultaa” on hyväksytty valtuustossa 20.8.2018. Strategian toteutumista ei ole erikseen käsitelty toimintakertomuksessa, mutta toimialojen toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategisista tavoitteista. Nykyinen strategia on voimassa vuoteen 2025 eli kuluvan valtuustokauden ajan. Valtuusto on 17.6.2024 § 52 päivittänyt kuntastrategian. Strategiatekstien ja mittariston selkeyteen ja luettavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Visuaalinen ilme tukee strategian sisältöä, luettavuutta ja on monipuolisesti hyödynnettävissä strategian jalkauttamisessa.

Strategian ylätasoon tavoitteiden voidaan katsoa monilta osin onnistuneen. Kittilässä matkailu ja kaivostoiminta ovat luoneet pohjan kunnan vahvalle taloudelle ja kuntalaisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Elin-, veto- ja pitovoima EVP-kokonaisindeksillä mitattuna Kittilä sai parhaan kokonaisindeksin alle 25 000 asukkaan kuntien keskuudessa sekä kaikkien Suomen kuntien ja kaupunkien vertailussa Kittilä oli kolmas Espoon ja Helsingin jälkeen. Kittilässä on meneillään useita isoja investointeja, ja kunta on panostanut vahvasti matkailun ympärivuotisuuden kehittämiseen. Kunta on investoinut hyvinvointityöhön ja kuntalaisten palveluihin. Aktiivinen yhdistys- ja harrastustoiminta tukee yhteisöllisyyttä. Imago ja tunnettuus on lisääntynyt Levi -viestinnän ja matkailun tuoman julkisuuden kautta niin somen kuin lehtiartikkelien välityksellä. Kittilän väestökehitys oli positiivinen; asukasmäärä lisääntyi 11 henkilöllä. Asuntotilanne on edelleen haasteellinen, mutta siihen on vastattu. Vuonna 2024 valmistui 24 pientaloa ja yksi muu asuinrakennus (28 asuntoa).

Saavutettavuus lumisena aikana on parantunut ja reittilentojen määrä on kasvussa. Lumettoman ajan palveluliiketoiminnan kysynnän ja saavutettavuuden lisäämiseksi on vielä tehtävä työtä. Kestävä kehitys ja ympäristöasiat on tärkeä osa-alue kaikessa toiminnassa. Alueen elinkeinoelämän ja kestävä kehityksen edistämiseksi on tärkeää, että kunta ja alueen yritykset tekevät laajasti yhteistyötä. Ilmastosuunnitelma valmistui vuonna 2024. Kittilän kunta on mukana Kemi-Ounasjoki yhteistarkkailussa, jonka tavoitteena on seurata kuormituksen vaikutuksia. Kittilässä perustettiin vuonna 2024 yli 80 uutta yritystä, mitä vastaava indikaattoriluku on suhteellisesti suurempi kuin keskimäärin Lapissa ja koko Suomessa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että strategian toteutumisen arvioimiseksi asetetaan mittarit (jatkumona tilastolliskelpoisia). Mittareiden avulla strategian toteutumista arvioidaan ja samalla seurataan tavoitteiden edistymistä sekä niiden vaikuttavuutta. Tarkastuslautakunta suosittelee, että strategian toteutumista seurattaisiin tietyllä aikajänteellä vuotuisen tilinpäätösraportoinnin lisäksi. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan strategian tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä on tehty laajasti niin asumisen, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin kuin yritysmuotoisuuden edistämiseksi. Tarkastuslautakunta kannustaa jatkamaan yhteisöllisyyttä ja yritysmuotoisuutta tukevaa työtä.

3.2 Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on tarkasteltu seuraavassa ensisijaisesti lautakunnan arvioinnin painopistealueilla ja myöhemmin muissa toiminnoissa, mikäli niissä on poikkeuksellista kehitystä. Vuoden 2024 talousarvion sitovuus valtuuston nähdessä on määritelty käyttötalouden osalta toimintakatetasolle. Tuloslaskelma-, rahoitus- ja investointiosan sitovuudeksi on vahvistettu nettotas.

Vuoden 2024 aikana valmisteltiin uutta muutosta eli TE-palveluiden siirtymistä kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Valtioneuvosto myönsi poikkeusluvan Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueelle.

Vuoden 2024 lopussa Kittilän asukasmäärä 6833 henkilöä. Väkiluku lisääntyi 11 hengellä tulomuuton ansiosta. Väestöllinen huoltosuhde Kittilässä oli 56,5 vuonna 2024, kun vastaava tunnusluku koko Lapissa oli 71,2.

Taloudellisesti vuosi 2024 oli Kittilän kunnalle erittäin suotuista. Vuosikatetta kertyi 13,8 milj. euroa ja tilinkauden ylijäämä oli 9,8 milj. euroa. Myös kuntakonsernille vuosi oli hyvä. Ylijäämää kertyi 9,5 milj. euroa.

Kaikki suunnitellut investoinnit eivät käynnistyneet vuoden 2024 aikana. Kirkonkylän uusi koulu valmistui lukukauden alkuun mennessä. Syksyllä käynnistyi päiväkodin korjausinvestointi. Kunta hankki hoitokoti Hopeatuvan omistukseensa vuoden 2024 aikana.

Kittilän kunnan työttömyysaste oli tilastotietojen mukaan 6,9 %, joka merkitsee 248 työtöntä työnhakijaa, joista 105 henkilöä oli yli 50-vuotiaita. Kittilän työttömyysaste oli kolmanneksi alhaisin Lapissa. Lapissa työttömiä oli keskimäärin 10,2 %.

Työttömyysturvan maksuosuuksiin tulee muutoksia 1.1.2025 alkaen ja uudistuksen jälkeen kunta maksaa työttömyysturvan kuntaosuutta jo yli 100 päivää työttömänä olevista. Jatkossa palkkatuettu työ ei kerrytä työllistetyin työssäoloa.

3.2.1 Koululautakunta

Koululautakunnan toimintakate toteutui 98,1 % (-19,5 milj. euroa). Toimintakate alitti muutetun talousarvion 0,37 milj. eurolla ja ylitti alkuperäisen talousarvion 0,3 milj. eurolla. Merkittävin ylitys toteutui ostopalvelukuluissa. Tulosalueista toimintakatetavoitteen ylittivät hallinto (105,7 %), lasten päivähoito (102,6 %) ja alppikoulu (102,5 %). Merkittävimmän toimintakulujen ylitykset toteutuivat henkilöstökuluissa 0,15 milj. euroa ja ostopalveluissa 0,44 milj. euroa. Muut toimintakulut alitti muutotalousarvion 0,63 milj. eurolla.

Koulukuljetukset kilpailutettiin keväällä 2024. Joitakin reittejä muutettiin ja uudet koulukuljetusreitit otettiin käyttöön elokuussa 2024. Verkstoperuskouluhankkeella tiivistettiin yhteistyötä Muonion ja Kolarin kanssa Raattaman ja Kittilän kunnan puoleisen Ylläsjärven oppilaiden lähikoulunkäynnissä. Hanke päättyi vuonna 2024.

Valtuuston asettamista keskeisistä toiminnallisista tavoitteista seuraavat toteutuvat:

- ennakkovaikutusten arviointi toteutettiin lautakunnan päätöksissä ja palautteiden kerääminen kuntalaisilta
- sivistystoimen rekrytointia ja viestintää toteutettiin yhteistyössä kunnan viestintäosaston kanssa yhteisten käytäntöjen mukaisesti
- kehityskeskustelut pidettiin tulosalueilla suunnitelman mukaisesti
- hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma laadittiin
- koulukeskus otettiin käyttöön ja koulukuljetukset kilpailutettiin vuoden 2024 aikana
- Tea-viisari on käytössä vapaan sivistystyön ennakkovaikutusten arvioinnissa.

Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa on tehty, mutta yhteisiä toimintamalleja tarkastellaan edelleen yhdenmukaisiksi.

Kuulemisessa ilmeni, että sivistystoimessa kiinnitetään huomiota henkilökunnan pitkäjänteiseen sitouttamiseen, henkilökunnan työhyvinvointiin ja jaksamiseen sekä henkilökunnan arvostamiseen. Henkilöstö sitoutetaan esimerkiksi vakinaistamalla tehtäviä, mikäli määräaikaishenkilöille ei ole enää perusteita. Osaamista vahvistetaan tarjoamalla henkilökunnalle suunnitelmallisia ja motivoivia kouluttautumismahdollisuuksia. Hyvien palaveri- ja kokouskäytänteiden avulla sujuvoitetaan asioiden hoitamista sekä parannetaan tiedonkulkua. Kuntalaisille tarjotaan parhaita palveluita. Sivistystoimessa edistetään tilojen monikäyttöisyyttä, esteettömyyttä sekä saavutettavuutta. Rakennettujen tilojen lisäksi sivistystoimessa hyödynnetään monipuolisesti ympäröivän luonnon tarjoamia mahdollisuuksia.

Toimialalta saadun selvityksen mukaan kaikilla tulosalueilla pyritään palvelutuotannossa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Huolen aiheena on varhaiskastatuksessa ja kouluissa ilmenevä häiriökäyttäytyminen ja pahoinvointi. Kouluilla on järjestetty tilaisuuksia, jossa on käyty läpi koulun käytännöt kiusaamistilanteissa ja koulusta erottamisen prosessi. Etsivällä nuorisotyöllä ja koulunuorisotyöllä on tärkeä rooli oppilaiden tukemisessa ja oppilaiden tapaamisessa. Toimialan näkemysten mukaan kodin ja koulun yhteistyötä voisi monipuolistaa järjestämällä mm. teemapäiviä ja avoimien ovien tapahtumia. Tiedottamista tulisi myös tehostaa. Koulun tulisi olla edellä kävijä siinä, että sääntöjen ja periaatteiden noudattamista edellytetään.

Nuorten työpaja auttaa nuoria, joilla on ongelmia elämän hallinnassa.

Perhekeskus toimii hyvin. Perhekeskuksen kehittäjävanhemmat vastaavat kuukausittain tehtäviin kyselyihin, joissa he arvioivat esimerkiksi perhekeskuksen some-kanavia, sähköistä perhekeskusta eli lapsiperheet-valikkoa kunnan nettisivuilla sekä perhekeskuksen tehtävien toteutumista.

Kouluilla on käytössään suhteellisen hyvät resurssit. Toimintaa toteuttaa ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys tuottavat haasteita. Pätevää henkilöstöä on saatavilla avoimiin tehtäviin, mutta asuntojen saaminen on hankalaa, mikä voi estää työpaikan vastaanottamisen.

Sivistystoimen toimialalla ja tulosyksiköissä on hyvä yhteishenki. Toimintaa toteuttaa ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Asiakaskunta kouluilla ja päiväko-deilla on haastavaa, mutta esimerkiksi oppimistulokset ovat erinomaisia.

Tarkastuslautakunta korostaa kunnan edunvalvonnan tärkeyttä, jotta riittävä kouluterveydenhoitaja- ja kuraattoripalvelu saadaan kouluille lasten ja nuorten oppimisen tueksi sekä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tarkastuslautakunta on huolissaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ilmenevästä kiusaamisesta ja häiriökäyttäytymisestä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan varhaiskasvatuksen ja koulujen sääntöjen sekä toimintaperiaatteiden noudattamista tulee edellyttää. Tarkastuslautakunta kannustaa järjestämään vanhemmille tilaisuuksia ja tiedottamaan aktiivisesti koulujen ja päiväkotien toimintaperiaatteiden noudattamisen tärkeydestä lasten ja nuorten oppimisen/kasvun sekä yleisen järjestyksen turvaamiseksi. Opetussuunnitelmaa tulee päivittää siten, että on olemassa mekanismit äärimmäisen häiriökäyttäytymisen hoitamiseksi ja kitkemiseksi. Kodin ja koulun yhteistyötä lasten kasvatuksessa on vahvistettava. Yhteiset pelisäännöt ja niiden noudattaminen tulee olla myös vanhemmilla tiedossa.

Perusopetus

Perusopetuksen toimintakate toteutui 96,6 %:a (-10,9 milj. euroa).

Kun mittarille ei ollut asetettu tavoitetta, tarkastuslautakunta vertasi toteutumaa vuoden 2023 talousarviotavoitteeseen. Numeerisista mittareista vain osa (5/10) toteutui. Tavoitteista eivät toteutuneet lukioon hakeutuneet oppilaat (45/50), kerhotoiminta (0,82/1 kerho/oppilas), pätevien opettajien osuus (85/99), koulutuspäivät/suoritetut kurssit (ei tiedossa) ja tuki omassa kunnassa (5/1-2 laitospaikkaa). Positiivisena onnistumisena voi todeta, että kaikki peruskoulun päättäneet sijoittuivat jatko-opintoihin. Vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna numeeriset mittarit ovat kehittyneet hieman positiiviseen suuntaan.

Perusopetukselle valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen koulujen toiminnassa toteutui muun muassa huoltajaillat, oppilaskunnan toiminta ja HYR-työ (hyvinvoinnin yhteistyöryhmä). Pedagoginen työryhmä on osallistunut aktiivisesti uuden koulun toteutukseen ja käyttöönottoon. Toimivat yhteydet -tavoitteen toteutumisesta ei ole raportoitu. Tietoliikenneyhteyksiä on saatu parannettua. Päätelaitte on käytössä kaikilla alakouluilla ja useimmilla yläkoululaisilla on mahdollisuus päätelaitteen käyttöön. Rehtoreiden johdolla on yhtenäistetty koulujen käytäntöjä. Kansainvälisyys näkyi myös siinä, että kouluilla on vieraillut kotimaisten vieraiden lisäksi kansainvälisiä vieraita.

Toimialalta saadun tiedon mukaan sivistystoimen tulosalueet ja -yksiköt keräävät säännöllisesti asiakaspalautetta toimintansa kehittämiseksi. Asiakaspalautteen avulla toimintaa muutetaan vastaamaan paremmin kuntalaisten toiveita ja ajatuksia. Tulosyksiköillä on myös omia välineitä itsearviointiin toteuttamiseen. Esimerkiksi koulut arvioivat lukuvuosittain kouluvuoden päätyttyä toimintakertomuksissaan lukuvuosisuunnitelman toteutumista ja sitä, miten toimintaa mahdollisesti muutetaan

seuraavana lukuvuonna. Myös vuosittaisten kouluterveyskyselyiden sekä hyvinvointi-alueiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla koulut voivat kehittää toimintaansa ja toimintakulttuuriaan.

Lukio

Lukion toimintakate toteutui 91,6 %:a (-1,6 milj. euroa).

Kittilän lukio on monipuolisen ja korkeatasoisen opetuksen, Levi Snow Sport Academy'n laadukkaan koulutuksen sekä Redun Kittilän toimipisteen kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta vetovoimainen toisen asteen oppilaitos. Kittilän lukio houkuttelee myös muualta Lapin alueelta ja Suomesta tulevia opiskelijoita. Kittilän lukio toimii aktiivisesti maakunnallisessa, valtakunnallisessa ja kansainvälisessä verkostossa.

Numeeriset tavoitteet toteutuvat pääosin. Tallennetunnit toteutuivat suunnitellusti (2/2). Ylioppilaskirjoituksissa läpäisyprosentti oli tavoitteen mukainen (100/100 %). Lukioon hakeutuu ikäluokasta 45 %, kun tavoite oli 50 %. Oppilasmäärä saavutti tavoitteen (135/120). Alppilukion tavoitteista toteutumatta jäivät toteutumatta opiskelijahakemukset (28/30), eikä oppilasmäärä saavuttanut tavoitetta (50/55). Vuotuinen sisäänotto ylitti tavoitteen (20/15). Opiskelijaedustus vapaalaskun FWT kilsoissa toteutui suunniteltua paremmin (8/1), mutta edustusta ei ollut Levin MC-kilpailussa.

Valtuuston asettamat lukion toiminnalliset tavoitteet toteutuivat olennaisilta osin. Kittilän lukiossa käynnistyi Erasmus+ -liikkuvuushanke ja lukiolaiset kävivät marraskuussa hankkeen rahoituksella Italiassa. Lukio on tehnyt yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa ja yritykset sekä yhteisöt ovat tukeneet lukiolaisia mm. jakamalla stipendejä. Kaikilla opiskelijoilla on omat kannettavat tietokoneet. Verkkoyhteydet toimivat aiempaa paremmin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että koululautakunnan taloudelliset tavoitteet toteutuivat ja toiminnalliset tavoitteet pääosin.

Kansainvälistyminen tulee ottaa jatkossakin huomioon toiminnan suunnittelussa ja tulevilla projekteilla.

Tarkastuslautakunta on huolissaan henkilöstön saatavuudesta ja pysyvyydestä. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan pätevää henkilöstöä olisi saatavilla, mutta asuntojen saaminen on vaikeaa, mikä on tullut monelle työpaikan vastaanottamisen esteeksi.

Tarkastuslautakunnan pitää hyvänä, että verkkoyhteysongelmia on saatu parannettua. Tarkastuslautakunta muistuttaa edelleen, että kaikilla perusopetuksen oppilailla on oltava käytettävissä päätelaite tarvittaessa.

3.2.2 Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunnan toimintakate toteutui 100,4 %. Tulosalueista toimintakateen ylittivät liikunta ja ulkoilu (108 %) ja nuorisotoimi (123,1 %). Toimintatuotot toteutuivat 101 % ja toimintakulut 100,5 %.

Kirjastotoimi

Kirjaston toimintakate toteutui 96 %. Lainojen määrä (101.993) kasvoi 8,1 % vuodesta 2023. Fyysiset kirjastokäynnit (47.391) ovat pysyneet vuoden 2023 tasolla, mutta verkkokäynnit (36.080) ovat lisääntyneet 14,6 %.

Toimialalta saadun tiedon mukaan kirjastotoimessa on esimerkiksi syksyn 2024 aikana toteutettu asiakaskysely, jossa on saatu palautetta, mikä kirjastossa toimii ja mitä tulisi kehittää. Kyselyssä saatiin myös vinkkejä remonttitarpeeseen. Kuntien yhteiseen eKirjastoon liityttiin vuoden 2025 alusta lukien. Sähköinen markkinointi on tuottanut tulosta ja kasvattaa asiointimäärää.

Liikunta ja ulkoilu

Liikunnan ja ulkoilun toimintakate toteutui 108 %. Urheilu- ja jäähallien käyttötaivoitteet sekä jalkapallokentän vakiovuorot eivät toteutuneet suunnitellusti. Sen sijaan tapahtumat ja ohjatut liikuntaryhmät toteutuivat suunniteltua paremmin. Vuositavoitteiden osalta harkinnanvaraisten avustusten sääntöjä ja -ohjeita ei laadittu ja liikuntapalveluiden aktiivinen somepäivitys ei toteutunut.

Uusi latukone otettiin käyttöön, Agnico Eagle-jäähallin kaukalo uusittiin ja koulujen pihapiirien kehittämissuunnitelmat esiteltiin lautakunnalle. Elintapaohjaus vakiinnutettiin osaksi kunnan palvelutarjontaa.

Nuorisotoimi

Nuorisvaltuuston toimintaa kehitettiin ja toimintaan saatiin kummivaltuutetut. Vanha nuorisotila purettiin ja toiminta siirtyi Hotelli Kittilän tiloihin.

Tapahtumien osallistujamäärä (2.117) kasvoi edellisestä vuodesta moninkertaisesti sekä ylitti tavoitteen 750 osallistujaa. Myös koulunuorisotyön osallistujamäärä (622) kasvoi myös edellisestä vuodesta 35 %. Nuorisotilojen kävijämäärä sitä vastoin väheni edellisestä vuodesta merkittävästi. Kävijämäärä oli yhteensä 3.534, kun vuonna 2023 se oli 5.950.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintakate toteutui 82,2 %. Vuositavoitteista jäivät toteutumatta osallisuussuunnitelman laatiminen, kehittäjäasiakastointi, järjestöiltojen pitäminen ja hyvän mielen -kuntamalliin tutustuminen sekä mahdollinen käyttöönotto. Osallistava budjetointi, hyvinvointikysely ja lapsiperheparlamentti toteutettiin. Hytetu-sivut löytyvät kunnan nettisivuilta.

Perhejelppi tarjoaa lyhytaikaista, maksutonta ja ennaltaehkäisevää matalan kynnyksen palvelua raskaana oleville sekä alle kouluikäisten lasten vanhemmille. Tavoitteena on perheen voimavarojen vahvistaminen.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hyvinvointilautakunnan tehtäväalue on laaja ja näin ollen hyvinvointilautakunnan rakennetta olisi syytä arvioida uudelleen (esimerkiksi sivistyslautakunnan perustaminen).

3.2.3 Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toimintakate toteutui 270 % (1,26 milj. euroa). Toimintakate ylitti alkuperäisen talousarvion tavoitteen noin 200.000 eurolla.

Toimintatuotot toteutuivat 98,7 % ja toimintakulut 93,3 %. Muut toimintakulut ylittivät talousarvion 240.000 eurolla. Tonttien myyntituloiksi muodostui 1,1 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion tavoitteen 0,58 milj. eurolla.

Toimialalta saadun tiedon mukaan toimien nimikkeitä olisi tarpeen uudistaa. Teknisen toimen sihteerit tekevät myös paljon asiantuntijatehtäviä, mikä poikkeaa sihteerin tehtäväkuvasta.

Tulosalueiden toimintaa sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisista arvioitiin seuraavien tulosalueiden osalta:

Yhdyskuntasuunnittelu

Yhdyskuntasuunnittelun toimintakate toteutui 54,7 % (-0,218 milj. euroa).

Toimintatuotot toteutuivat 66,8 % ja toimintakulut 58,2 %. Palvelujen ostot alittivat talousarvion yli 143.000 eurolla.

Numeeriset tavoitteet toteutuivat osittain. Kunnalla on vireillä kaikkiaan 22 asema-kaavahanketta, joista seitsemän eteni valtuuston hyväksymiskäsittelyyn eli puolet tavoitteesta. Tavoitteeseen päästiin Levin Ahvenjärvi I-vaiheen, Levin korttelin 27/1 osalta, Zero Pointin, Tunturitien, Kittilän kirkonkylän, Pakatin ja Yläkittilän asema-kaavojen osalta. Kaavoituksen edellytysten käynnistäminen -vaiheessa ovat Ylä-Levin alueen III-vaiheen ja Taalon asemakaavat. Yleiskaavahanke, Tuohivaaran tuulivoimayleiskaavahanke on edelleen vireillä.

Kaavoitusta varten hankittiin raakamaata 2,48 ha. Yleisiä alueita hankittiin 343,1 ha. Levin Ahvenjärven asemakaava-alueen infran rakentaminen aloitettiin keväällä 2024. Ahvenjärven alueen (23 kpl) tonttien osalta kadut valmistuvat kesällä 2025. Valtuuston hinnoittelemat tontit tulevat myyntii keväällä 2025.

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat olennaisilta osin ja taloudelliset tavoitteet alittivat valtuuston hyväksymän talousarvion.

Vesi- ja jätehuolto

Vesi- ja jätehuollon toimintakate toteutui 73 %.

Vesihuolto käsittää kehittämishankkeen ja avustukset yksityisten vesikaivoavustuksiin. Jätehuolto käsittää Kittilän suljettujen kaatopaikkojen ympäristöluvan mukaisen jälkitarkkailun sekä Kittilän ja Levin lumen- ja maankaatopaikkojen ylläpidon.

Valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Vuonna 2024 toteutettiin yksi vesihuollon kehittämishanke. Könkään kylän vesihuollon kärkihanke toteutui. Vesitalousasiantuntija aloitti tehtävässään elokuussa 2023. Kertomusvuonna myönnettiin kolme vesikaivoavustusta yhteensä 3.492 euroa.

Kiinteistöhallinta

Kiinteistöhallintapalveluiden toimintakate toteutui 89,5 %. Toimintatuotot toteutuivat 93,7 % eli talousarvion tavoite alittui 0,5 milj. eurolla ja toimintakulut noin 140.000 eurolla.

Kittilän kunnalla on kaikkiaan 56 kiinteistöä ja huonealaa kaikkiaan 52.017 m². Ulkopuolisille vuokrattuja asuinhuoneistoja on yhteensä 104, palveluasuntoja 83 ja teollisuustiloja neljä kappaletta. Myyntikohteita on kaikkiaan 30.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Koulukeskus otettiin käyttöön ennen koulun alkua loppukesästä 2024. Huoltorakennus otettiin käyttöön elokuussa. Lukion saneeraus siirtyi vuodelle 2025. Käen purku saatettiin päätökseen tammikuussa 2025. Kirjaston saneerauksen aloitus siirtyi syksyyn 2025. Sirkan koulun keittiön ja ruokalan laajennussuunnittelu on käynnissä ja työt on suunniteltu alkavan kesällä 2025.

Toimialalta saadun tiedon mukaan koulukeskuksen rakennusvaiheessa ilmeni ongelmia viemärin painumisen osalta ja asian korjaamista on selvitelty vuoden 2024 aikana. Korjaukset ovat vielä tekemättä. Tilannetta seurataan laatutoleranssin osalta. Myös rakennushankkeen perustamisvaiheessa ilmeni ongelmia.

Lapin hyvinvointialueen ja kunnan vuokraneuvottelut ovat käynnissä. Hyvinvointialueelle vuokrattavat tilat tulee yhtiöittää. Hyvinvointialue on ilmoittanut määrittävänsä vuokrauksen ehdot. Uudet vuokrasopimukset tulevat voimaan vuonna 2026. Hyvinvointialue ei anna lupaa korjata vuokratiloja, koska korjaukset vaikuttaisivat vuokrahintaan. Sote-tilojen vuokratuotto on hyvin pieni.

Tarkastuslautakunta on huolissaan hyvinvointialueelle vuokrattujen toimitilojen korjausten siirtymisestä sekä vuokraneuvottelujen vaikeasta tilanteesta.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kouluhankkeen rakennusvaiheessa syntyneisiin ongelmiin. Rakennushankkeen opit on hyödynnettävä tulevilla rakennushankkeissa. Vastuiden sekä velvoitteiden tulee olla kaikille selvät.

Koulurakennuksen käyttöönoton jälkeen ilmenneet ongelmat ovat marginaalisia, mutta ne on huomioitu ja niiden korjaustarvetta seurataan. Tulevaisuuden rakennushankkeiden sopimuksissa tulee huomioida jälkikorjausten korvattavuudesta mahdollisesti muodostuvia kiistatilanteita.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että vesihuollon on syytä varautua tuleviin isoihin investointeihin. Tarkastuslautakunta suosittelee vesihuoltoasiantuntijan toimen vakinaistamista.

3.3 Taloudelliset tavoitteet

Toimintakatteen toteuma oli 95 % (-28,5 milj. euroa) muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakatetavoite alittui 1,5 milj. eurolla. Olennaisimmat toimintamenojen ylitykset toteutuivat avustuksissa ja muissa toimintakuluissa.

Toimintatuotot toteutuivat 1,0 milj. euroa talousarviota paremmin. Tuloista tuet ja avustukset ylittivät talousarvion 0,3 milj. eurolla. Tonttien myyntituloja kertyi 1,1 milj. euroa eli noin 0,6 milj. euroa arvioitua enemmän. Asuntojen (hyvinvointialue) vuokratuotot alittuivat 0,5 milj. euroa, kun Lapin hyvinvointialueen vuokrataso arvioitiin talousarvion laadinnan yhteydessä korkeammaksi, mikä vuokrasopimusneuvotteluissa vuokratasoksi määrittyi.

Toimintakulut toteutuivat muutettuun talousarvioon nähden 99,2 %. Lautakunnista hyvinvointilautakunta ylitti muutetun talousarvion toimintakatteen 16.894 eurolla. Lisäksi tarkastuslautakunta ylitti talousarvion 1.594 eurolla.

Verotulot toteutuivat huomattavasti arvioitua suurempana. Verotuloja kertyi 0,9 milj. euroa talousarviota enemmän. Merkittävin ylitys toteutui kiinteistöverotuloissa. Kiinteistöverotuloja kertyi 9,0 milj. euroa, jossa lisäystä edellisestä vuodesta 0,5 milj. euroa. Kunnallisverotuloja tilitettiin 11,9 milj. euroa ja yhteisöverotuloja 5,2 milj. euroa. Valtionosuuksia tilitettiin 11,9 euroa, mikä on 0,15 milj. euroa alle talousarvion. Poikkeama selittyy arvioitua pienemmistä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksista.

Rahoitustuottojen ja -kulujen kertymä nettona oli 4,2 milj. euroa (4,2 milj. euroa vuonna 2023). Muut rahoitustuotot olivat 4,4 milj. euroa, josta osinkotuottoja saman konsernin tytäryhtiöiltä kertyi 4,3 milj. euroa. Korkokuluja kirjattiin 152.000 euroa.

Vuosikatetta kertyi 13,8 milj. euroa ja se kattaa monikertaisesti 4,0 milj. euron poistot. Tilinpäätöksessä purettiin 0,34 milj. euroa investointivaroja toteutuneisiin investointihankkeisiin.

Kunnan tilinpäätöksen osoittama ylijäämä vuodelle 2024 on 9,8 milj. euroa, kun se oli 11,4 milj. euroa vuonna 2023. Kunta teki rahastojen lisäyksen 0,5 milj. euroa tiehankerahastoon.

Kunnan lainamäärä väheni vuoden aikana noin 1,5 milj. eurolla ja lainaa oli vuoden 2024 lopussa 489 euroa/asukas, kun lainaa oli vuoden 2023 lopussa 673 euroa/asukas. Lapin kunnissa lainamäärä oli keskimäärin 3.368 euroa/asukas vuonna 2023. Lainaa oli 3,1 milj. euroa vuoden lopussa ja lainat sekä vuokravastuut yhteensä 3,8 milj. euroa. Investoinnit eivät toteutuneet suunnitellusti (52 %). Lainannostolle ei ollut tarvetta. Vuosille 2025-2026 suunnittelujen investointien toteuttaminen (nettona 36,9 milj. euroa) edellyttää lainan ottoa.

Kunnan taseen kumulatiivinen ylijäämä on 56,7 milj. euroa mukaan lukien vuoden 2024 ylijäämä 9,8 milj. euroa. Yhteenvedon tulos- ja rahoituslaskelman tunnuslukuista on esitetty seuraavassa taulukossa. Kaikki tunnusluvut ovat kehittyneet positiivisesti vuodesta 2020 alkaen.

Tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2021	2022	2023	2024
Vuosikate euroa/asukas	1311	1807	1809	2160	2016
Vuosikate % poistoista	304	401	368	446	342
Investointien tulorahoitus %	208	311	223	96	105
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€/as	2805	3339	3533	2986	2822
Kassan riittävyys, pv	11	26	55	53	52

Yhteenveto taseen tunnusluvuista on esitetty seuraavassa taulukossa. Taseen tunnusluvut ovat kehittyneet positiivisesti koko raportointijakson.

Taseen tunnusluvut	2020	2021	2022	2023	2024
Omavaraisuus %	66	74	78	87	90
Suht. velkaantuneisuus %	32	24	22	24	20
Lainakanta/asukas	1979	1333	1001	673	448
Kertynyt ylijäämä/asukas	3525	4422	5349	6880	8292

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kittilän kunnan talous on Suomen kuntien kärkeä. Tase on vahva ja omavaraisuus erinomainen. Lainahoitokykyä kuvaava laskennallinen lainanhoitokate on 18,1. Kumulatiivinen ylijäämä on kasvanut viimeisen 10 vuoden ajan ja velkamäärä on vähentynyt.

Talouden tunnusluvut ovat kehittyneet positiivisesti koko tarkastelukauden ajan. Vaikka tunnusluvut näyttävät nyt hyvältä, on äärimmäisen tärkeä kiinnittää huomiota rahankäyttöön ja toimintamenojen sekä investointien hallintaan. Valtionosuudet tulevat vähenemään lähitulevaisuudessa. Lisäksi on syytä kiinnittää huomioita toiminnan vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen.

Väestöllinen huoltosuhde oli vuoden 2024 lopussa 56,6, kun huoltosuhde vastaavana ajankohtana Lapissa oli keskimäärin 71,2.

3.4 Investoinnit

Investointien kokonaismäärä oli muutetun talousarvion mukaan 25,2 milj. euroa ja investointeja toteutettiin (netto) 13,1 milj. eurolla (tot. 53 %). Investoinneissa yhdyskuntasuunnittelun osalta talousarvio alittui 3,8 milj. eurolla (TA 6,7 milj. euroa) ja uudisrakentamisen osalta 1,4 milj. eurolla (TA 6,9 milj. euroa) sekä korjausrakentamisen osalta 3,7 milj. eurolla (TA 5,5 milj. euroa). Maanhankinta toteutui talousarvion mukaisesti. Investointeihin käytettiin 1.931 euroa/asukas.

Kirkonkylän koulun investointiin varattiin vuodelle 2024 yhteensä 5,5 milj. euroa, josta käytettiin 4,3 milj. euroa.

Yhdyskuntasuunnittelun investointien toteutuma oli 3,4 milj. euroa netto (42,5 %), josta suurimpina kohteina valmistuivat Ahvenjärven ja Immellompolon kadut 0.76 milj. euroa, Rakkavaarantie 0,57 milj. euroa, Levin asfalttityöt 0,42 milj. euroa ja Levin ulkoilureitti 0,2 milj. euroa. Olennainen poikkeama talousarvioon nähden oli Laaksotorin ja maanalaisen P-alueen toteutumatta jääminen. Talousarviossa varauduttiin 2,1 milj. euron kustannukseen.

Rakentamiseen käytettiin 7,2 milj. euroa netto (56,7 %), josta suurimpana kohteena oli Kirkonkylän ala-asteen rakennushanke 4,3 milj. euroa. Päiväkotikiukaan peruskorjaukseen varattiin 0,5 milj. euroa, josta käytettiin 86.000 euroa. Lukion saneerausvarattu 1,9 milj. euron määräraha jäi lähes käyttämättä.

Investointien osalta valtuuston asettamia tavoitteita ei kaikilta osin saavutettu.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että investointihankkeet tulee valmistella huolella ja tehdä sekä ennakko- ja vaikuttavuusarviointia ja panostaa hankkeisiin, jotka tukevat Kittilän elinvoimaympäristöä sekä veto- ja pitovoimaa. Investointien suunnitteluun, projektijohtamiseen ja valvontaan tulee varata riittävä ja ammattitaitoinen resurssi. Käyttäjät tulee osallistaa suunnitteluun, joka edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien välillä.

4 HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä vuoden 2024 lopussa oli 453 henkilöä (429 henkilöä vuonna 2023). Vakinaisessa työsuhteessa olevan henkilöstön määrä (64,9 %) on vähentynyt edelleen (66 % vuonna 2023). Vuoden 2024 lopussa henkilöstön keski-ikä oli 44,3 vuotta, kun se oli 47,7 vuotta vuonna 2023. Vuonna 2024 vanhuuseläkkeelle siirtyi yhdeksän työntekijää (13 vuonna 2023). Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä vuonna 2024 oli 62,3 vuonna, kun se oli 61,4 vuotta vuonna 2023. Työkyvyttömyyseläkkeellä siirtyi neljä henkilöä, kun viimeisen neljän vuoden aikana työkyvyttömyyseläkkeelle on jäänyt vuosittain 1-5 henkilöä.

Sairauspoissaoloja henkilötyövuotta kohti oli 19,5 pv (16,8 vuonna 2023) eli sairauspoissaolot lisääntyivät merkittävästi (16 %) edelliseen vuoteen nähden. Sairauspoissaolojen määrä oli suurempi kuin kunta-alalla keskimäärin vuonna 2023 (16,8 pv/HTV). Huomattavaa on, että suurella osalla työntekijöistä ei ole lainkaan poissaoloja. Kuntastrategian yhtenä tavoitteena on, että sairauspoissaolopäivien määrä on alle kuntien keskiarvon, mikä ei toteutunut. Sairauspoissaolojen syitä olivat pääosin hengitystiesairaudet, infektiot ja tuki- ja liikuntaelinsairauksiin liittyvät diagnoosit. Tilastotietojen mukaan lähes kaiken mittaiset sairauslomat ovat lisääntyneet. Sairauspoissaoloja ei ole ollut lainkaan 70 työntekijällä (2023:69).

Esihenkilöllä on oikeus myöntää omailmoituksella sairausloma kolmen päivän ajalle. Työterveyshuolto toteutti ennaltaehkäisevää työtä mm. neuvontaa ja ohjausta. Työpaikkaselvityksiä tehtiin kaikkiaan 11 kohteessa.

Henkilöstön liikunta- ja kulttuuriedun (Smartum) arvo on 200 euroa henkilölle, joka työskenteli kuntaan yli 6 kuukautta. 3-6 kuukautta työssä olleille edun arvo on 100 euroa ja 1-3 kuukautta työssä olleilla 40 euroa. Liikunta- ja kulttuuriseteli jaettiin alkuvuodesta. Vuoden 2025 talousarviossa edun arvo on 250 euroa/henkilö. Työsuhdepyöräetun ollaan tyytyväisiä ja etu on käytössä runsaalla 20 työntekijällä. Etuuden käyttöönotto on hiipunut vuoden 2025 alkupuoliskolla, kun työsuhdepyöräiden veroetua ollaan poistamassa. Henkilöstöinvestointeihin eli koulutukset, työkykyä edistävä virkistystoiminta ja henkilöstöetuudet käytettiin 168.000 euroa. Merkittävimmän satsausta on lisätty koulutuspäivien palkkakustannuksiin sekä liikunta- ja kulttuuriseteliin sekä työtoimintaan.

Työterveyshuollon kustannukset olivat 294.500 euroa vuonna 2024. Kelan korvauksen suuruudeksi on arvioitu 140.000 euroa. Sairauspoissaolojen laskennallinen kustannus on (350 euroa/pv) yhteensä 3,1 milj. euroa (2,6 milj. euroa vuonna 2023).

Henkilöstökustannukset vuonna 2024 olivat 21,2 milj. euroa, jossa kasvua 1,6 milj. euroa (8,1 %) vuodesta 2023.

Työhyvinvointikysely toteutettiin ja kyselyn tulos oli tavoitteen mukaisesti parempi kuin vuoden 2024 kyselyssä. Työhyvinvointikyselyn koko organisaation keskiarvoksi tuli 3,56 asteikolla 1-5 (2022:3,25). Kyselyn vastausprosentti oli 54,5 %. Kyselyn tuloksia on käyty läpi toimielimissä, johtoryhmässä ja osastopalavereissa. Em. kyselyn lisäksi toteutettiin kaksi lyhyttä Pulssi-kyselyä, joiden tulokset osoittivat työhyvinvoinnin olevan kehittyvässä positiiviseen suuntaan.

Esihenkilökoulutukset ja henkilöstökoulutukset toteutuivat suunnitellusti. Työsuhdepyöräedun käyttöönottoaminen siirtyi vuodelle 2025. Rekrytointiprosessin kehittäminen ja rekrytointiohjeen päivittäminen jäi toteutumatta. Henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelman 2024-2025 laatiminen ei toteutunut. Ohjelma valmistuu 2025.

Koulutuspäivien raportoinnissa Populus -järjestelmässä on ilmennyt puutteita ja tämän vuoksi todelliset koulutuspäivien kustannukset ovat toteutumaa suuremmat. Henkilöstöraportin mukaan koulutuspäivien palkkakustannukset olivat 55.921 euroa (2023: 36.467). Vuonna 2024 henkilöstön koulutuspäivien määrä oli noin 306 päivää eli 0,69 päivää/työntekijä (2023:207).

Lomapalkkavelka kasvoi sivukuluineen noin 320.000 eurolla vuonna 2024, kun lomiam ja säästövapaita jäi pitämättä.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota sairauspoissaolojen kasvuun edelliseen vuoteen ja kunta-alan keskiarvoon verrattuna. Tarkastuslautakunta korostaa henkilöstön riittävää resursointia ja henkilöstön hyvinvointisatsausten tärkeyttä sekä veto- ja pitovoima- että sairauspoissaolojen määrää vähentävänä tekijänä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä henkilöstöresursoinnin jatkuvaa arviointia suhteessa toiminnan laajuuteen kuten oppilasmäärään ja päivähoitoa tarvitsevien lasten määrään. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota määrärajojen virkojen ja toimien runsaaseen määrään.

Tarkastuslautakunta suosittelee saattamaan työntekijöiden tehtävänimikkeet ajan tasalle ja vastaamaan tehtävän sisältöä paremmin.

Työkyvyttömyyseläkkeiden kustannukset ovat vähentyneet 25 % edellisestä vuodesta. Työkyvyttömyyseläkekustannusten ennustetaan laskevan vuonna 2025 lähes 46 %, joka merkitsee yli 92.000 euron kustannuksen vähennystä.

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana lomapalkkavelan merkittävää kasvua. Lomien pitämättä jättäminen lisää työnantajan vuotuisia henkilöstökustannuksia ja lomapalkkavelan kasvua. Työssäjaksamisen näkökulmasta vuosiloman säännöllinen pitäminen on tärkeää, koska vuosiloman tarkoituksena on antaa työntekijälle mahdollisuus toipua työn aiheuttamista rasituksista.

Kunta on satsannut henkilöstöetuuksiin nostamalla kulttuuri- ja liikuntaedun arvoa 250 euroon (tietyin edellytyksin) ja työsuhdepyöräetu on käytössä runsaalla 20 työntekijällä.

Sairauspoissaolojen määrä oli laskussa koronavuosien jälkeen, mutta nyt sairauspoissaolojen määrä on ylittänyt ennen koronaa olevan poissaolojen määrän. Syyksi sairauspoissaolojen kasvuun epäillään tartuntatautien leviämistä päiväkodeissa ja kouluissa sekä työpaikolla. Muistutetaan, että lapsia ei viedä sairaana päiväkotiin tai kouluun, eikä itse mennä töihin sairaana.

5 KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Toimintakertomuksessa todetaan, että kunnan ylijäämää kasvattivat osinkotuotot Ounastähti kuntayhtymästä, Oy Levi Ski Resort Ltd:stä ja Rovakairasta. Tytäryhtiöt ovat konserniohjeen mukaisesti hakeneet omistajan ennakkokäsityksen tehdessään päätöstä omistajan kannalta merkittävästä asiasta.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä konserniyhtiöistä olivat Levin Vesi-
huolto Oy ja Levi Ski Resort Oy Ltd.

Levin Vesi- huolto Oy

Levin Vesi-
huolto Oy:n keskeisimpiä investointikohteita vuonna 2024 olivat Kirakan
vedenottamon saneeraus, Ahvenjärven kaava-alueen rakentaminen sekä Seidan
kaava-alueen suunnittelu.

Levin Vesi-
huolto Oy on aloittanut varautumisen lähes 20 milj. euron jätevedenpuh-
distamon saneeraukseen. Jätevesiverkosto ja automaatiojärjestelmä on saneerattu.
Verkoston kapasiteetti on riittävä.

Veden myynti laski 2 % vuodesta 2023. Uusia liittymäsopimuksia tehdään noin 40-50
vuosittain. Liittymämaksut ovat palautuskelpoisia. Vesi-
huolto ei tavoittele voittoa.
Liiketulos on olennainen talouden mittari, kun liittymäsopimusten korvaukset eivät
näy liikevaihdossa. Liittymien vuosittain tulo on 400.000-600.000 euroa.

Talouden ja maksuvalmiuden näkökulmasta toiveena on, että kaavoitus seuraisi ra-
kentamista, jotta ei sidottaisi liikaa rahaa maahan.

Oy Levi Ski Resort Ltd

Oyl Levi Ski Resort Ltd vietti kaudella 2023-2024 hiihtokeskustoiminnan 60-vuotis-
juhlakautta. Merkkivuosi näkyi monipuolisena tapahtuma- ja viestintätarjontana
koko kauden ajan. Myös alppihiihdon maailmancupin 20-vuotisjuhlakilpailu järjes-
tettiin sekä naisissa että miehissä marraskuussa 2024.

Levillä on hyvä vetovoima. Levin lumikausi on tällä hetkellä noin 7,5 kuukautta. Lii-
kevaihto on yli 30 milj. euroa ja yhtiössä työskentelee kauden aikana noin 400 hen-
kilöä. Liikevaihto on kasvussa. Puitteisiin on investoitu merkittävästi viimeisen viiden
vuoden aikana. Viimeisimpänä hankintana toteutettiin suksien huoltokone.

Yhtiö kehittää toimintaa yhdessä pääomistajan kanssa. Yhtenä kärkiteemana on vas-
tuullisuus. Ympäristötekijöihin satsataan mm gondolialueella on siirrytty öljystä
maalämpöön. Sähkönkulutusta on saatu vähennettyä automaattisen lumetuksen an-
siosta. Luonnosta pidetään huolta ja rakentamisen jäljet maisemoidaan.

**Tarkastuslautakunta esittää selvitystä mahdollisista omistajaohjauksen ja ta-
voitteiden asettamisen päivitystarpeista tytäryhtiöissä.**

**Tarkastuslautakunnan mukaan Oy Levi Ski Resort Ltd:n tulevaisuus näyttää edel-
leen valoisalta.**

6 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI

Kittilän kunnan taloudellinen tilanne on erinomainen ja Kittilän kunta on talouden tunnuslukujen valossa kuntakentän parhaimmistoa. Kittilän asukaskohtainen tulos oli Mikkelin ja Sodankylän jälkeen kolmanneksi paras (1.427 euroa/asukas). Vuosikatetta kertyi 2.016 euroa/asukas (Manner-Suomen kunnat, tilinpäätösennuste; 578 euroa/asukas) ja 2.160 euroa/asukas vuonna 2023

Kittilän kunnan taseen osoittama kumulatiivinen ylijäämä on 56,7 milj. euroa ja koko kuntakonsernissa 110,4 milj. euroa. Kunnan omavaraisuusaste on 89,5 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 20,2 %.

Talouden tasapainon tarkastelussa käytettävistä tunnusluvuista yksikään ei ole lähellä raja-arvoja. Kunnan ja kuntakonsernin taseessa ei ole alijäämää vaan päinvastoin ylijäämä on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Myös taloussuunnitelma 2025-2027 on ylijäämäinen.

Konsernin lainat ja vastuut asukasta kohden oli 6.165 euroa/asukas (5.295 euroa vuonna 2023), kun koko maassa 8.067 euroa/asukas vuonna 2023. Laskennallinen lainanhoitokate oli 4,0 (4,7 vuonna 2023). Konsernitilinpäätöksessä vuosikatteen ja poistojen suhde oli 215,7 %, kun raja-arvo on <80 % (238 % vuonna 2023).

Tuloveroprosentti vuonna 2024 oli 7,60 % (keskimäärin kunnissa, painotettu 7,46 %), yleinen kiinteistöveroprosentti 1,16 %, vakituisen asunnon 0,41 % ja muiden kuin vakituisten asuinrakennusten 1,20 % sekä voimalaitokset 3,1 %.

7 SISÄINEN VALVONTA, RISKIEN HALLINTA JA KONSERNIVALVONTA

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on turvata tavoitteiden saavuttaminen. Kunnanhallitus on hyväksynyt 7.11.2023 päivitetyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje on hyväksytty 26.3.2018. Kittilän kunnan hankintastrategia ja hankintaan liittyvät ohjeet on hyväksytty 22.1.2018.

Toimintakertomuksen raportoinnin mukaan kunnanhallituksen tietoon vuonna 2024 ei ole tullut lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muita lakien, säännösten ja hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista saattaisi aiheutua merkittävä oikeusseuraamus.

Hankinnat on tehty ja tarvittaessa kilpailutettu hankintaohjeiden mukaisesti. Kunta on hankkinut sähköisen työkalun, jolla voidaan hankintojen kilpailuttamisen lisäksi hallinnoida sopimuksia. Sopimusosio ei ole vielä käytössä.

Kunnanhallituksen arvion mukaan sisäinen valvonta on olennaisilta osin toimivaa ja järjestetty asianmukaisesti. Sisäistä valvontaa pyritään muuttamaan niin, että valvonnassa voidaan entistä paremmin huomioida nykyaikaiset ratkaisut.

Toimintakertomuksen selonteon mukaan tilikauden aikana ei ole raportoitu toteutuneista riskeistä, joista olisi seurannut merkittävää haittaa kunnan toiminnalle. Toimialat ovat käyneet läpi riskit ja määrittäneet toimenpiteet niiden minimoimiseksi. Riskienhallinnan toteuttamista ohjaa vuosikello.

Henkilöstöriskinä on tunnistettu henkilöstön hyvinvointiin liittyviä riskejä. Mielenterveysperusteiset poissaolot ovat kasvussa ja yhdeksi riskienhallinnan keinoksi on otettu korvaavan työn malli. Kunnassa on käytössä myös työyhteisösovittelun toimintamalli ja varhaisen tuen malli. Yksi sairauspoissaolojen riskienhallintakeino on nopeampi pääsy työterveyshuollon palveluihin. Henkilöstöjohtamista, yhteistoimintaa ja tulee edelleen kehittää. Työntekijöille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä. Työntekijäkokemusta seurataan säännöllisesti työhyvinvointikyselyllä. Henkilöstöriskinä on myös osaavan työvoiman saatavuus.

Tieto- ja ICT-riskinä on tunnistettu mm. järjestelmien toimimattomuus, kyberuhkat ja riittävä osaaminen uusien digitaalisten palveluiden käyttöönotossa. Riskeihin varaudutaan yhteistyössä ICT-toimittajien kanssa. Etätyön lisääntyminen on tarpeen varmistaa tietoturvallisten yhteyksien toimivuus.

Toimitilariskinä on sisäilmaongelmaiset kiinteistöt, joihin on tehty korjauksia. Kunnassa on toimiva sisäilmatyöryhmä, jolle on vahvistettu toimintamalli.

Rahoitukseen liittyvä korkoriski ei tässä vaiheessa ole merkittävä vähäisen lainamäärän vuoksi. Vuosina 2025-2026 kunta ottaa lainaa lähes 20 milj. euroa. Uusien lainojen osalta pyritään minimoimaan rahoitusriskit.

Konserniohjauksessa ja -valvonnassa noudatetaan Kittilän kunnan omistajaohjauksen periaatteita ja konserniohjetta, jonka valtuusto on vahvistanut 26.3.2018. Kunnanhallitus raportoi säännöllisesti valtuustolle yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä.

Henkilöstön saatavuuden parantamiseksi veto- ja pitovoimatekijöitä tulee edelleen vahvistaa. Henkilöstöriskeihin tulisi varautua varmistamalla riittävä osaaminen erityisesti avainhenkilötehtävissä.

Tietoturvaan liittyvien uhkien toteutumisriski on lisääntynyt merkittävästi. Tarkastuslautakunta suosittelee, että jatkossa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoon sisällytetään myös tietoturvaa ja tietosuojaa koskeva katsaus. Tietosuojaohjeet ja tietoturvaperiaatteet on syytä päivittää säännöllisesti sekä varmistaa henkilöstön riittävä tietosuojasaaminen.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan työhyvinvointiin panostaminen ja positiivisen työnantajakuvan muodostaminen näkyy vähenevinä sairauspoissaoloina, sitouttaa henkilöstöä sekä lisää työpaikkojen houkuttelevuutta rekrytointimarkkinoilla.

Tarkastuslautakunta ehdottaa hankintastrategian päivittämistä tämän hetken tilanteeseen.

Tarkastuslautakunta muistuttaa toimivallan perusteen lisäämisen (viittaus esimerkiksi kuntalakiin tai hallintosääntöön) tärkeydestä viranhaltija- ja toimielinpäätöksiin.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntäessä lainaa, tulee lainalle edellyttää vastavakuus.

8 YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamat tavoitteet toteutuivat vuonna 2024 pääosin ja toimintakertomus sisältää olennaiset ja riittävät tiedot kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Kittilän kunta teki vuonna 2024 lähes 10 milj. euron ylijäämän. Taloutta kuvaavien tunnuslukujen valossa Kittilän kunnan talous on erinomaisessa kunnossa ja kuntatentissä kärkikastia niin talouden tunnusluvuilla kuin EVP-indeksillä mitattuna. Kittilän asukaskohtainen tulos oli Mikkelin ja Sodankylän jälkeen kolmanneksi paras. Kittilän kunnan taseen osoittama kumulatiivinen ylijäämä on 56,7 milj. euroa ja koko kuntakonsernissa 110,4 milj. euroa

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan antamaan lausuntoon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2024.

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että valtuusto velvoittaisi kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin (tekstissä vahvennettuna) valtuustolle sekä tarkastuslautakunnalle lokakuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta kiittää henkilökuntaa asiantuntevista ja selventävistä esitelystä tarkastuslautakunnan kokouksissa sekä kiittää koko kunnan henkilökuntaa ansiokkaasta työstä kuntalaisten hyväksi!

9 ALLEKIRJOITUKSET

Kittilässä 26. toukokuuta 2025

Hettula Arto
puheenjohtaja

Marttila Outi
varapuheenjohtaja

Granroth Aaro
jäsen

Kallankari Rasmus
jäsen

Niemi Eija
jäsen

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 23 pages before this page
Dokumentet inneholder 23 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 23 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 23 sider før denne side

Detta dokument innehåller 23 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende